

1. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
2. האגודה לזכויות האזרח בישראל
3. קאנון (LAW) – העמותה הפלסטינית להגנה על זכויות אדם והסביבה
4. רופאים לזכויות אדם
5. בצלם – מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים
6. הועד הציבורי נגד עינויים בישראל
7. המוקד להגנת הפרט

באמצעות עו"הד מרואן דלאל ו/או חסן ג'בארין ו/או ארנה כהן
ו/או סוהאד בשארה ו/או מוראד אל-סאנע ו/או גדיר ניקולא ו/או עביר בכר
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
ת.ד. 510 שפרעם 20200 טלפון: 9501610 - 04, פקס: 9503140 – 04

העותרים

נגד

1. יצחק איתן, אלוף פיקוד המרכז בצה"ל
2. שאול מופז, ראש המטה הכללי בצה"ל
3. בנימין בן אליעזר, שר הביטחון
4. אריאל שרון, ראש הממשלה
כולם על ידי פרקליטות המדינה,
מרחוב סלאח אל-דין 29
ירושלים

המשיבים

**בקשה להגיש עדויות נוספות בדבר שימוש המשיבים באזרחים כמגנים
אנושיים ו/או כבני ערובה**

העותרים מבקשים בזאת להגיש עדויות נוספות בדבר שימוש המשיבים ו/או מי מטעמם באזרחים פלסטינים כ"מגינים אנושיים" ו/או כבני ערובה, כפי שיפורט להלן:

1. העדויות נוגעות במישרין לנושא העתירה, הבקשה לצו ביניים, והבקשה על פי הפקודה לביזיון בית המשפט. העדויות שלהלן נודעו לב"כ העותרים לאחר הגשת הודעתו האחרונה לבית המשפט הנכבד מיום 27.2.2003.

2. ב"כ המשיבים הסכים, ברוב אדיבותו, להגשת העדויות.

3. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה זו.

עולא עואד

4. גב' עואד הינה בת 22, נשואה ואם לארבעה ילדים, עקרת בית, המתגוררת בעורתא שבאזור שכס. ביום 6.3.2003, בסביבות השעה 12:30, גב' עואד אולצה לשמש כ"מגן אנושי" ו/או כבת ערובה על ידי כוח צבאי של המשיבים ו/או מי מטעמם. החיילים הכריחו את גב' עואד, בין השאר, לצעוד לפנייהם במהלך חיפוש שהם ערכו בתוך בית כאשר רוביהם מכוונים לגבה, ותוך הטלת איומים ואימה עליה מצד החיילים, לרבות איום בירי בה. בנוסף, המשיבים או מי מטעמם, השתמשו באחותה של גב' עואד, יוסרא, כ"מגן אנושי" ו/או כבת ערובה. כך עולה מעדותה של גב' עואד לתחקירני העותר מס' 5 (ארגון בצלם):

"החיילים הורו לנו לשבת על הרצפה. חלק מהם נשארו אתנו בתוך החדר וחלק אחר עלה לקומה השנייה. ישבתי על הרצפה כשבתי בחיקי. אחד החיילים הורה לי לצאת מהחדר. יצאתי יחד עם בתי והחייל הורה לי להחזיר אותה פנימה. פחדתי נורא מהחיילים. פניהם היו צבועות. הם הורו לי לעלות לפנייהם לבית הוריי. בזמן שעלינו הם אמרו, בערבית, שאם ימצאו בחורים בתוך הבית, הם ירו בהם ובי. אני לא אמרתי כלום ונכנסתי לפנייהם לבית. הם הורו לי להיכנס לתוך החדרים אחד אחרי השני ונכנסו אליהם אחריי כשהרובים שלהם מכוונים אליי מאחור. לאחר שוודאו שאין אף אחד בבית, הם הורו לי לעמוד בפניה בבית וערכו חיפוש קפדני שנמשך עד 15:00. אני עמדתי בצד והסתכלתי עליהם.

...

בשעות הערב, החיילים שהיו בבית יצאו אבל שמענו חיילים באזור. כמה שעות אחר כך, החיילים חזרו לבית ולקחו את אחותי יוסרא. כשהיא חזרה, היא סיפרה שהחיילים לקחו אותה לשכונה ושאלו אותה על בניין כלשהו. אחר כך, הם הורו לה לדפוק בדלת ביתו של מרואן כלבונה וכשמרואן פתח את הדלת, החיילים הורו לה לחזור הביתה לבדה. היא אמרה שהיא לא יודעת אם מרואן ראה אותה או לא כי החיילים אמרו לה ללכת כשמרואן היה עדיין בפנים."

רצ"ב עדותה של גב' עולא עואד כנספח שסימנו ע/44.

אמיל דרווזה

5. מר אמיל דרווזה הינו בן 40, נשוי ואב לשלוש בנות, העובד כצלם. מר דרווזה הינו תושב שכס. ביום 22.2.2003 המשיבים ו/או מי מטעמם עשו שימוש במר דרווזה כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה בכך שאילצו אותו לערוך חיפוש בדירה, בטרם יכנסו המשיבים ו/או מי מטעמם אליה, וכן כאשר אילצו את מר דרווזה, הוא ועוד אחרים, ללכת בפני כוח צבאי, להיכנס לחדרים בבניין, כאשר לגבו של מר דרווזה מכוון רובה. מר דרווזה מציין בעדותו כי:

"הם דפקו בכוח רב על הדלת ואני מיהרתי לפתוח ולצאת אליהם. מיד כשפתחתי, ראיתי מולי שמונה חיילים ישראלים עם רובים מופנים אלי. הם צעקו עליי בקולות רמים ומפחידים שאצא ואוציא את כל מי שנמצא בבית. כל בני המשפחה יצאו במהירות. בחוץ היה קר וגשום. החיילים הכריחו את בני המשפחה לעמוד בגשם ואז, אחד החיילים הורה לי להיכנס חזרה לבית ולפתוח את כל הדלתות והארונות. הוא אמר לי להזדרז. נכנסתי הביתה והתחלתי לפתוח את הדלתות והארונות ותוך פחות משתי דקות, שמעתי את החייל צועק עליי מבחוץ לעשות את זה מהר.

...
אחר כך, הם לקחו אותנו לבניין בן חמש קומות ששיך למשפחת אל-אריבר, אתנו הלך גם נאדר דרווזה. הם הורו לנו להיכנס לאחד החדרים בבניין ושם צרפו אלינו אנשים נוספים מהשכונה. אחרי כארבעים דקות, החיילים הוציאו אותנו והורו לנו להיכנס אל יתר הדירות בבניין. החיילים הלכו מאחורינו כשהרובים שלהם מכוונים אל גבינו ומפעם לפעם הרגשתי קנה של רובה נוגע בגבי. הם הוציאו את הגברים מהדירות וכשנאספו כ-15 גברים, החיילים הוציאו אותנו החוצה. משאית צבאית גדולה הגיעה והחיילים קשרו את ידינו, כיסו את עינינו והורו לכל אחד להחזיק את צווארון החולצה של האיש לפניו וללכת למשאית. כשהגענו למשאית, החיילים דחפו אותנו פנימה כמו שדוחפים כבשים."

רצ"ב עדותו של מר אמיל דרווזה כנספח שסימנו ע/45.

סאמי אלקרנה

6. מר אלקרנה הינו בן 28, נשוי ואב לחמישה. מר אל-קרנה עובד כחקלאי. הוא ומשפחתו מתגוררים באזור תעאמרה שבמחוז בית לחם. ביום 1.1.2003, בסביבות השעה 12:30 בלילה, המשיבים ו/או מי מטעמם הכריחו את מר אלקרנה ללכת לפני כוח צבאי, ולהקיש בדלתות של בתים באזור מגוריו. בכך, הם השתמשו במר אלקרנה כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה, זאת בנוסף להתעללויות גסות מצד המשיבים ו/או מי מטעמם, כפי שמר אלקרנה מציין בעדותו:

הפעם הראשונה שבה הגיעו חיילים לביתנו הייתה ביום רביעי, 1.1.03, בסביבות 12:30 בלילה.
אשתי ואני התעוררנו לקול נביחות של כלבים ורעש של כלי רכב ליד הבית. הסתכלתי דרך החלון של הסלון וראיתי שלושה גיפיים צבאיים ומכונית משורינת גדולה במרחק של כחמישים מטרים מהבית. ראיתי מספר רב של חיילים, אולי 15, יורדים מהגיפ ומתפרסים לאורך הכביש. הם התקרבו אל ביתי והקיפו אותו מכל צדדיו.

שמעתי דפיקה בדלת החיצונית והלכתי לפתוח. לבית נכנסו כשבעה חיילים. הם שאלו מה שמי ודרשו לראות תעודת זהות. הבאתי את התעודה ומסרתי להם אותה. החיילים התפזרו בכל הבית ושני חיילים נכנסו לחדר השינה של הילדים שהגדול בהם בן תשע והצעיר בן שלוש. הילדים החלו לבכות ולצעוק מפחד. החיילים העמידו אותי עם הפנים לקיר. שני חיילים שמרו עלי ולא הרשו לי לזוז, למרות שבקשתי לגשת אל הילדים. אשתי היתה סגורה בחדר השינה ושלושה חיילים ערכו בו חיפוש.

רק אחרי עשר דקות שבהן הילדים היו בחרדה, הרשו החיילים לאשתי לגשת לחדר הילדים כדי להרגיע אותם. הילדים צרחו כל כך חזק עד שהחיילים אמרו לאשתי שתשתיק אותם ואיימו עליה שאם לא ישתקו, הם יוציאו אותם החוצה. היה קר מאד בחוץ. החיילים נעלו את אשתי עם הילדים בחד שלהם וחייל שמר עליהם.

סביבי נעמדו חמישה חיילים והתחילו לשאול אותי מה השמות של בני משפחתי וקרובים שלי ועל אנשים אחרים בכפר, גברים ונשים. החיילים חזרו שוב ושוב על אותן שאלות, וכאשר שתקתי לרגע כי נמאס לי לענות כל הזמן על אותו דבר, אחד החיילים חבט את ראשי בקיר. חייל אחר כיוון את הרובה שלו אל ראשי מדי פעם ואיים שיירה בי אם לא אענה על השאלות.

החיילים דרשו שאמסור להם איפה גרים תלמידים שמיידים אבנים מבתי הספר שנמצאים על הכביש הראשי של הכפר ונקרא "כביש בתי הספר". אמרתי להם שאין לי ילדים בבית ספר ושאני לא יודע מה שמותיהם של הילדים שזורקים אבנים על הגיפים. החיילים לא האמינו לי. שניים מהם היכו אותי בקתות רוביהם על הגב והעורף במשך כעשר דקות. השאלות והמכות נמשכו כשעה.

אחר כך, החיילים הורו לי להוביל אותם לביתו של אחי הבכור, חאתם מחמוד אל-קרנה. הגיף הסיע אותנו מרחק של 600 מטרים ואז החיילים הורידו אותי ודרשו שאלך ברגל. הם נסעו אחריי בגיפים עד הבית של חאתם. הם אמרו לי להקיש על השער ושמעתי את אחי בפנים. הוא פתח את השער. בנו בן ה-17 של אחי, איאד, יצא גם הוא. הם היכו את איאד לנגד עינינו ואז קשרו את ידיו ואת רגליו, כיסו את עיניו והושיבו אותו בגיף.

אחר כך, החיילים הורו לי להוליך אותם אל ביתו של אבינו, מחמוד, שמרוחק כ-70 מטרים מביתו של אחי חאתם. הלכתי ברגל. החיילים הלכו מאחוריי. הם דרשו שלא אסתכל אחורה. הגענו לביתו של אבי ואחד החיילים הרים את הרובה, כיוון אותו אלי והורה לי לעמוד ליד הקיר. החיילים התפרסו סביב הבית ודפקו על הדלת האחורית. זו דלת ישנה שלא נפתחת וכבר שנים שלא משתמשים בה. החיילים דפקו עליה בכל הכוח וניסו לשבור אותה. הסברתי לחייל ששמר עלי וכיוון אליי את הרובה שהם מקישים בדלת הלא נכונה, אבל החייל אמר לי לשתוק או שהוא יירה בי.

אחרי מספר דקות, אבא שלי פתח את הדלת הקדמית וחייל היכה אותו ברובה שלו בפנים. הם שאלו אותו על האחים שלי שמתגוררים אצלו בבית. אחר כך, הם דרשו ממנו שיוציא את אחי הצעיר מוחמד, בן 20. כשמוחמד יצא, החיילים קשרו את ידיו, כיסו את עיניו והורו לו ללכת אל הגיפים שעמדו ליד ביתו של אחי חאתם. מוחמד שלא היה יכול לראות, נפל מדי פעם. כל פעם שהוא נפל, החיילים היכו אותו. גם ממני דרשו לגשת אל הגיפים והרכב

המשוררין. הם הכניסו את אחי מוחמד לגיפ. הם החזירו לי את תעודת הזהות ואמרו לי לחזור הביתה. נכנסתי הביתה בערך ב-3:00 לפנות בוקר. אשתי והילדים היו בחרדה עד שהגעתי, ולקח להם עוד כשעה להירדם שוב."

רצ"ב עדותו של מר אלקרנה כנספח שסימנו ע/46.

רצ"ב תצהיר של מר נמרוד אמזלק, אחראי על אגף ריכוז מידע ועבודת שטח במסגרת העותר מס' 5 (ארגון בצלם), כנספח שסימנו ע/47.

7. המשיבים ו/או מי מטעמם ממשיכים להשתמש באוכלוסיה אזרחית פלסטינית כ"מגן אנושי" ו/או כבני ערובה, בניגוד למשפט הבינלאומי המחייב אותם כמפורט בעתירה ובהודעות מטעם העותרים, לרבות הודעתם מיום 27.2.2003, ובניגוד לצו בית המשפט הנכבד מיום 18.8.2002.

מרואן דלאל, עו"ד
ב"כ העותרים

היום, 27 באפריל 2003